



Svet  
Evropske unije

Bruselj, 30. junij 2023  
(OR. en)

11129/23

ECOFIN 656  
UEM 190  
SOC 482  
EMPL 333  
COMPET 677  
ENV 756  
EDUC 269  
RECH 301  
ENER 392  
JAI 902  
GENDER 133  
ANTIDISCRIM 127  
JEUN 171  
SAN 408

#### DOPIS

---

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.:	9822/1/23 REV 1
Št. dok. Kom.:	COM(2023) 601 final
Zadeva:	PRIPOROČILO SVETA v zvezi z nacionalnim reformnim programom Belgije za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Belgije za leto 2023

---

V prilogi vam pošiljamo navedeni osnutek priporočila Sveta, o katerem sta razpravljala Svet in Evropski svet, temelji pa na predlogu Komisije COM(2023) 601 final.

# PRIPOROČILO SVETA

**z dne ...**

**v zvezi z nacionalnim reformnim programom Belgije za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Belgije za leto 2023**

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik<sup>1</sup> ter zlasti člena 5(2)Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

---

<sup>1</sup> UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta<sup>2</sup>, s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost (v nadaljnjem besedilu: mehanizem), je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem državam članicam zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira Unija. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra mehanizem prispeva h gospodarskemu in vključujočemu okrevanju ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, ki spodbujajo rast, zlasti reform in naložb za promoviranje zelenega in digitalnega prehoda ter za povečanje odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v Uniji ter podpiranju nadaljnega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic. V skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2021/241 je bil najvišji finančni prispevek na državo članico v okviru mehanizma posodobljen 30. junija 2022.

---

<sup>2</sup> Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

- (2) Komisija je 22. novembra 2022 sprejela letni pregled trajnostne rasti za leto 2023, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2023. Evropski svet je 23. marca 2023 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda trajnostne rasti za leto 2023 v zvezi s štirimi razsežnostmi konkurenčne trajnostnosti. Komisija je 22. novembra 2022 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta<sup>3</sup> sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2023, v katerem Belgije ni opredelila kot ene od držav članic, ki so jih morda prizadela neravnotežja ali za katere obstaja tveganje, da bi jih ta prizadela. Zato poglobljeni pregled ne bi bil potreben. Komisija je istega dne sprejela tudi mnenje o osnutku proračunskega načrta Belgije za leto 2023. Poleg tega je sprejela priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2023, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja<sup>4</sup> (v nadaljnjem besedilu: priporočilo o euroobmočju iz leta 2023) sprejel 16. maja 2023, 13. marca 2023 pa skupno poročilo o zaposlovanju.
- (3) Čeprav gospodarstva Unije izkazujejo izredno odpornost, geopolitične razmere še naprej negativno vplivajo nanje. Ob trdni podpori, ki jo Unija izkazuje Ukrajini, je ekonomsko- in socialnopolitična agenda Unije v kratkoročnem obdobju osredotočena na zmanjšanje negativnega učinka energetske šokov na ranljiva gospodinjstva in podjetja, v srednjeročnem obdobju pa na nadaljnja prizadevanja za uresničitev zelenega in digitalnega prehoda, za podpiranje trajnostne in vključujoče rasti, za zaščito makroekonomske stabilnosti ter za povečanje odpornosti. Močan poudarek je tudi na povečanju konkurenčnosti in produktivnosti Unije.

---

<sup>3</sup> Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

<sup>4</sup> Priporočilo Sveta z dne 16. maja 2023 o ekonomski politiki euroobmočja (UL C 180, 23.5.2023, str. 1).

- (4) Komisija je 1. februarja 2023 izdala sporočilo z naslovom „Industrijski načrt v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo“ (v nadaljnjem besedilu: industrijski načrt v okviru zelenega dogovora). Cilj industrijskega načrta v okviru zelenega dogovora je spodbuditi konkurenčnost neto ničelne industrije Unije in podpreti hiter prehod na podnebno nevtralnost. Načrt dopolnjuje tekoča prizadevanja v okviru evropskega zelenega dogovora in REPowerEU. Njegov cilj je tudi ustvariti bolj spodbudno okolje za povečanje proizvodne zmogljivosti Unije za neto ničelne tehnologije in izdelke, ki so potrebni za doseganje ambicioznih podnebnih ciljev Unije, ter zagotoviti dostop do ustreznih kritičnih surovin, vključno z diverzifikacijo virov, primernim izkoriščanjem geoloških virov v državah članicah in čim večjim recikliranjem surovin. Industrijski načrt v okviru zelenega dogovora temelji na štirih stebrih: predvidljivem in poenostavljenem regulativnem okolju, hitrejšem dostopu do financiranja, izboljšanju spretnosti ter odprti trgovini za odporne dobavne verige. Komisija je 16. marca 2023 objavila dodatno sporočilo z naslovom „Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030“, ki je sestavljeno na podlagi devetih dejavnikov, ki se medsebojno krepijo, in katerega cilj je oblikovati regulativni okvir, ki bo spodbujal rast. V njem so določene prednostne naloge politike, katerih cilj je dejavno zagotavljati strukturne izboljšave, dobro usmerjene naložbe in regulativne ukrepe za dolgoročno konkurenčnost Unije in njenih držav članic. Spodaj navedena priporočila pomagajo obravnavati te prednostne naloge.
- (5) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se tudi v letu 2023 razvija v skladu z izvajanjem mehanizma. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj so v njih obravnavana vsa zadevna specifična priporočila za države, izdana v zadnjih letih, ali znaten del teh priporočil. Specifična priporočila za države iz let 2019, 2020 in 2022 ostajajo enako relevantna tudi za načrte za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241.

- (6) Cilj Uredbe (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta<sup>5</sup> (v nadaljnjem besedilu: uredba REPowerEU), ki je bila sprejeta 27. februarja 2023, je čim prej postopno odpraviti odvisnost Unije od uvoza ruskih fosilnih goriv. To bo prispevalo k energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe Unije z energijo, hkrati pa povečalo uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energetske učinkovitost. Uredba REPowerEU državam članicam omogoča, da v svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost vključijo novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje REPowerEU. Te reforme in naložbe bodo prispevale tudi h krepitvi konkurenčnosti neto ničelne industrije Unije, kot je opredeljena v industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora, ter obravnavale specifična priporočila za države v zvezi z energijo, izdana državam članicam v letu 2022 oziroma po potrebi v letu 2023. Uredba REPowerEU uvaja novo kategorijo nepovratne finančne podpore, ki je na voljo državam članicam za financiranje novih reform in naložb, povezanih z energijo, v okviru njihovih načrtov za okrevanje in odpornost.

---

<sup>5</sup> Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1).

- (7) Komisija je 8. marca 2023 sprejela sporočilo s smernicami za fiskalno politiko za leto 2024 (v nadaljnjem besedilu: sporočilo z dne 8. marca 2023). Njegov cilj je podpreti države članice pri pripravi programov stabilnosti in konvergenčnih programov ter s tem okrepiti usklajevanje politik. Komisija je v njem spomnila, da bo splošna odstopna klavzula Pakta za stabilnost in rast deaktivirana konec leta 2023. Pozvala je, naj se v obdobju 2023–2024 vodijo fiskalne politike, ki bodo zagotavljale srednjeročno vzdržnost dolga in trajnostno povečanje potencialne rasti, države članice pa, naj v svojih programih stabilnosti in konvergenčnih programih za leto 2023 določijo, kako bodo njihovi fiskalni načrti zagotovili upoštevanje referenčne vrednosti v višini 3 % bruto domačega proizvoda (BDP) iz Pogodbe ter na srednji rok verodostojno in nadaljnje zmanjševanje dolga ali ohranjanje preudarne ravni dolga. Komisija je države članice tudi pozvala, naj postopno odpravijo nacionalne fiskalne ukrepe, uvedene za zaščito gospodinjstev in podjetij pred šokom zaradi cen energije, ter pri tem začnejo z najmanj ciljno usmerjenimi. Navedla je, da bi morale države članice podpirne ukrepe, če bi jih bilo treba ob vnovičnih pritiskih zaradi cen energije podaljšati, boljše ciljno usmeriti v ranljiva gospodinjstva in podjetja. Komisija je predlagala, da bi bila priporočila glede javnih financ kvantitativna in diferencirana. Nadalje bi bila skladno z njenim predlogom v sporočilu z dne 9. novembra 2022 o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU priporočila glede javnih financ oblikovana na podlagi neto primarnih odhodkov. Priporočila je, naj vse države članice še naprej ščitijo nacionalno financirane naložbe in zagotavljajo učinkovito uporabo mehanizma in drugih sredstev Unije, zlasti v luči zelenega in digitalnega prehoda ter ciljev glede odpornosti. Komisija je navedla, da bo Svetu predlagala, naj spomladi 2024 na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 in v skladu z obstoječimi pravnimi določbami začne postopke v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju.

- (8) Komisija je 26. aprila 2023 predstavila zakonodajne predloge za izvedbo celovite reforme pravil Unije o ekonomskem upravljanju. Osrednji cilj predlogov je z reformami in naložbami okrepiti vzdržnost javnega dolga ter spodbujati trajnostno in vključujočo rast v vseh državah članicah. Komisija se v svojih predlogih zavzema za izboljšanje nacionalne odgovornosti, poenostavitev okvira in premik k večji srednjeročni osredotočenosti, v povezavi z učinkovitim in skladnejšim izvrševanjem. V skladu s sklepi Sveta z dne 14. marca 2023 o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU je cilj zakonodajno delo zaključiti še v letu 2023.
- (9) Belgija je 30. aprila 2021 v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost. Komisija je na podlagi člena 19 Uredbe (EU) 2021/241 ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost ob upoštevanju smernic za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi. Svet je 13. julija 2021 sprejel Izvedbeni sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Belgijo<sup>6</sup>. Izplačilo obrokov je pogojeno s sprejetjem sklepa Komisije v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, v katerem je navedeno, da je Belgija zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v Izvedbenem sklepu Sveta. Zadovoljiva izpolnitev temelji na predpostavki, da doseženi prehodni mejniki in cilji niso bili izničeni.

---

<sup>6</sup> ST 10161/21 INIT; ST 10161/21 ADD 1.

- (10) Belgija je 30. aprila 2023 predložila nacionalni reformni program za leto 2023 in program stabilnosti za leto 2023 v skladu s členom 4(1) Uredbe (ES) št. 1466/97. Programa sta bila ocenjena skupaj, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2023 odraža tudi polletno poročanje Belgije o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.
- (11) Komisija je 24. maja 2023 objavila poročilo o državi za Belgijo za leto 2023. V njem je ocenila napredek Belgije pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo, ki jih je Svet sprejel med letoma 2019 in 2022, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost v Belgiji. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi z izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, pa tudi novi in nastajajoči izzivi. V njem je bil ocenjen tudi napredek Belgije pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic in pri doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine, pa tudi napredek pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov.
- (12) Glede na podatke, ki jih je potrdil Eurostat, se je primanjkljaj sektorja država v Belgiji zmanjšal s 5,5 % BDP v letu 2021 na 3,9 % v letu 2022, dolg sektorja država pa je s 109,1 % BDP konec leta 2021 padel na 105,1 % konec leta 2022. Komisija je 24. maja 2023 izdala poročilo na podlagi člena 126(3) Pogodbe. V njem je obravnavan proračunski položaj Belgije, saj je njen primanjkljaj sektorja država v letu 2022 presegel referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe. Ugotovljeno je bilo, da merilo glede primanjkljaja ni bilo izpolnjeno. Komisija v skladu s sporočilom z dne 8. marca 2023 spomladi 2023 ni predlagala začetka novih postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Komisija je nato navedla, da bo Svetu predlagala, naj spomladi 2024 na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 začne postopke v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Belgija bi morala to upoštevati pri izvrševanju proračuna za leto 2023 in pri pripravi osnutka proračunskega načrta za leto 2024.

- (13) Na saldo sektorja država so vplivali ukrepi fiskalne politike, sprejeti za ublažitev gospodarskega in socialnega učinka zvišanja cen energije. V letu 2022 so taki ukrepi fiskalne politike, ki zmanjšujejo prihodke, vključevali znižanje trošarin za bencinsko gorivo ter znižanje DDV za pogodbe o električni energiji in plinu za stanovanjski sektor, medtem ko so taki ukrepi fiskalne politike, ki povečujejo odhodke, vključevali razširjeno uporabo socialne tarife za električno energijo in zemeljski plin za ranljiva gospodinjstva, splošne dohodkovne transferje gospodinjstvom neposredno prek njihovih računov za plin in električno energijo (t. i. energetske sveženj), namenske pavšalne transferje (za gospodinjstva, ki uporabljajo kurilno olje, propan ali gorivo v obliki peletov) ter neposredno podporo za pomoč podjetjem, ki se soočajo z naraščajočimi stroški energije. Stroški teh ukrepov so bili delno izravnani z novimi davki na nepričakovane dobičke proizvajalcev in dobaviteljev energije, in sicer v sektorju električne energije in naftnem sektorju. Komisija ocenjuje neto proračunske stroške teh ukrepov v letu 2022 na 0,9 % BDP. Na saldo sektorja država so vplivali tudi proračunski stroški zagotavljanja začasne zaščite razseljenim osebam iz Ukrajine, ki so v letu 2022 ocenjeni na 0,1 % BDP. Hkrati so se ocenjeni stroški začasnih nujnih ukrepov v zvezi s krizo zaradi COVID-19 zmanjšali s 3 % v letu 2021 na 0,5 % BDP v letu 2022.
- (14) Svet je 18. junija 2021 priporočil,<sup>7</sup> da Belgija v letu 2022 mehanizem uporabi za financiranje dodatnih naložb v podporo okrevanju in si ob tem prizadeva za preudarno fiskalno politiko. Svet je tudi priporočil, da Belgija ohrani nacionalno financirane naložbe.

---

<sup>7</sup> Priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021 z mnenjem Sveta o programu stabilnosti Belgije za leto 2021 (UL C 304, 29.7.2021, str. 1).

(15) Po ocenah Komisije je bila fiskalna naravnost<sup>8</sup> v letu 2022 spodbujevalna in je znašala – 2 % BDP. Skladno s priporočilom Sveta je Belgija okrevanje še naprej podpirala z naložbami, ki naj bi se financirale iz mehanizma. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma in drugimi sredstvi Unije, so v letu 2022 znašali 0,2 % BDP (v letu 2021 so znašali 0,2 % BDP). Učinek nacionalno financiranih naložb na fiskalno naravnost je bil nevtralen<sup>9</sup>. Belgija je zato ohranila nacionalno financirane naložbe, kot je priporočil Svet. Hkrati je ekspanziven učinek rasti nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez novih ukrepov na strani prihodkov) na fiskalno naravnost znašal 1,9 odstotne točke. Ta znaten ekspanzivni učinek je vključeval dodatni vpliv ukrepov fiskalne politike, ki o bili sprejeti za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic povišanja cen energije (dodatni neto proračunski stroški v višini 0,8 % BDP v primerjavi z letom 2021), ter stroške zagotavljanja začasne zaščite razseljenim osebam iz Ukrajine (0,1 % BDP). Hkrati so k rasti neto tekočih primarnih odhodkov prispevali tudi naraščajoči tekoči odhodki, zlasti zaradi samodejne indeksacije socialnih prejemkov in plač v javnem sektorju in zaradi drugih strukturno naraščajočih tekočih odhodkov, ki odražajo predvsem staranja prebivalstva. Ta znaten ekspanzivni učinek nacionalno financiranih tekočih odhodkov je bil torej le delno posledica ukrepov za obravnavanje gospodarskih in socialnih posledic povišanja cen energije ter stroškov zagotavljanja začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine. Belgija zato ni zadostno omejila rasti nacionalno financiranih tekočih odhodkov.

---

<sup>8</sup> Fiskalna naravnost se meri kot sprememba primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov), brez začasnih nujnih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19, vendar vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma in drugimi sredstvi Unije, glede na srednjeročno potencialno rast. Za več podrobnosti glej okvir 1 v fiskalnih statističnih tabelah.

<sup>9</sup> Učinek drugih nacionalno financiranih naložb v osnovna sredstva je bil nevtralen, in sicer je znašal 0 odstotnih točk BDP.

- (16) Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije v programu stabilnosti za leto 2023, je za leto 2023 in pozneje skladen s spomladansko napovedjo Komisije 2023. Vlada predvideva, da bo realni BDP v letu 2023 zrasel za 1 %, v letu 2024 pa za 1,7 %. Za primerjavo: v spomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 se pričakuje, da bo realni BDP v letu 2023 zrasel za 1,2 %, v letu 2024 pa za 1,4 %.
- (17) Vlada v programu stabilnosti za leto 2023 pričakuje, da se bo delež primanjkljaja sektorja država v letu 2023 povečal na 5,1 % BDP. Povečanje v letu 2023 je predvsem posledica vse večje stalne trenutne porabe, zlasti zaradi samodejne indeksacije socialnih prejemkov in plač v javnem sektorju in zaradi staranja prebivalstva, proračunskega učinka začasnega zmanjšanja prispevkov podjetij za socialno varnost v prvi polovici leta 2023 ter reforme obdavčitve energentov na ravni gospodinjstev, ki povečuje primanjkljaj. Glede na program stabilnosti za leto 2023 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP povečal s 105,1 % konec leta 2022 na 106,7 % konec leta 2023. V spomladanski napovedi Komisije 2023 je za leto 2023 predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 5 % BDP. To je v skladu s primanjkljajem, predvidenim v programu stabilnosti za leto 2023. V spomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 je predviden nekoliko manjši dolg sektorja država kot odstotek BDP, in sicer v višini 106 % konec leta 2023. Ta razlika je posledica nekoliko višjega predvidenega nominalnega BDP v letu 2023 v spomladanski napovedi Komisije iz leta 2023.

(18) Pričakuje se, da bodo na saldo sektorja država v letu 2023 še naprej vplivali fiskalni ukrepi, sprejeti za ublažitev gospodarskega in socialnega učinka zvišanja cen energije. Gre za ukrepe, ki so bili podaljšani od leta 2022, zlasti znižanje trošarin za bencinsko gorivo, ki se je končalo 31. marca 2023, znižanje DDV za pogodbe o električni energiji in plinu za stanovanjski sektor, razširitev uporabe socialne tarife za energente, energetske sveženj, namenske pavšalne transferje (za gospodinjstva, ki uporabljajo druge vire ogrevanja kot plin in električno energijo) ter neposredno podporo za pomoč podjetjem, ki se soočajo z naraščajočimi stroški energije. Stroški teh ukrepov so še naprej delno izravnani z davki na nepričakovane dobičke dobaviteljev energije, in sicer z davki v sektorju električne energije in naftnem sektorju, ki so bili uvedeni leta 2022, ter z davkom za operaterja mednarodnega plinskega sistema (Fluxys) iz leta 2023. Ob upoštevanju teh prihodkov naj bi glede na spomladansko napoved Komisije iz leta 2023 neto proračunski stroški podpornih ukrepov v letu 2023 znašali 0,4 % BDP<sup>10</sup>. Zdi se, da večina ukrepov v letu 2023 ni usmerjena v najranljivejša gospodinjstva ali podjetja, čeprav jih veliko ohranja cenovni signal za zmanjšanje povpraševanja po energiji in povečanje energetske učinkovitosti. Zato je znesek ciljno usmerjenih podpornih ukrepov, ki ga je treba upoštevati pri oceni skladnosti s Priporočilom Sveta z dne 12. julija 2022<sup>11</sup>, v spomladanski napovedi Komisije 2023 ocenjen na 0,1 % BDP v letu 2023 (v primerjavi z 0,2 % BDP v letu 2022). Proračunski stroški začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine naj bi v primerjavi z letom 2022 ostali nespremenjeni. Pričakuje se tudi, da bo saldo sektorja država v letu 2023 izkoristil postopno odpravo začnih nujnih ukrepov v zvezi s krizo zaradi COVID-19, ki so bili ocenjeni na 0,5 % BDP

---

<sup>10</sup> Podatki predstavljajo raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, vključno s tekočimi prihodki in odhodki ter po potrebi ukrepi v zvezi z naložbami v osnovna sredstva.

<sup>11</sup> Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Belgije za leto 2022 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Belgije za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 1).

(19) Svet je v svojem priporočilu z dne 12. julija 2022 Belgiji priporočil, naj v letu 2023 zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo rasti nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov pod srednjeročno potencialno rast BDP<sup>12</sup>, ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Hkrati bi morala biti Belgija pripravljena prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Belgiji je bilo priporočeno tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetska varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim z uporabo mehanizma in drugih sredstev Unije.

---

<sup>12</sup> Glede na spomladansko napoved Komisije 2023 je srednjeročna (10-letna povprečna) potencialna rast BDP Belgije nominalno ocenjena na 5,4 %.

(20) V letu 2023 naj bi bila fiskalna naravnost glede na spomladansko napoved Komisije 2023 ekspanzivna (-1,1 % BDP) ob visoki inflaciji. To sledi ekspanzivni fiskalni naravnosti v letu 2022 (-2 % BDP). Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) naj bi imela v letu 2023 ekspanziven učinek na fiskalno naravnost v višini 0,7 % BDP. To vključuje za 0,1 % BDP nižje stroške ciljno usmerjenih podpornih ukrepov za gospodinjstva in podjetja, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije. Zato rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov nad srednjeročno potencialno rastjo BDP ni posledica ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Ekspanzivna rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) je tudi posledica trajnega poviševanja plač v javnem sektorju in socialnih prejemkov (zaradi njihove indeksacije), strukturne rasti tekočih odhodkov zaradi staranja prebivalstva, reforme obdavčitve pogodb o energiji v stanovanjskem sektorju ter začasnega zmanjšanja socialnih prispevkov podjetij v prvi polovici leta 2023. Napovedana rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov torej ni v skladu s Priporočilom Sveta z dne 12. julija 2022. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma in drugimi sredstvi Unije, naj bi v letu 2023 znašali 0,3 % BDP, ekspanziven učinek nacionalno financiranih naložb na fiskalno naravnost pa naj bi znašal 0,1 odstotne točke.<sup>13</sup> Zato Belgija načrtuje financiranje dodatnih naložb prek mehanizma in drugih sredstev Unije, prav tako pa namerava ohraniti nacionalno financirane naložbe. Načrtuje financiranje javnih naložb za zeleni in digitalni prehod ter energetska varnost, na primer naložbenih projektov za prenovo stavb, trajnostno mobilnost in razogljičenje energetskega sektorja, in ključnih naložb za pospešitev digitalnega prehoda, vključno z digitalizacijo javne uprave, spodbujanjem digitalne vključenosti in krepitevijo kibernetne varnosti, ki se financirajo iz mehanizma in drugih sredstev Unije.

---

<sup>13</sup> Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele ekspanziven učinek v višini 0,1 odstotne točke BDP.

- (21) Glede na program stabilnosti za leto 2023 naj bi se primanjkljaj sektorja država v letu 2024 zmanjšal na 4,2 % BDP. Zmanjšanje v letu 2024 odraža tudi odpravo začasnih podpornih ukrepov, ki so bili sprejeti v razmerah naraščajočih cen energije. Glede na program stabilnosti za leto 2023 se pričakuje, da se bo dolg sektorja država kot odstotek BDP konec leta 2024 povečal na 107,1 %. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, spomladanska napoved Komisije 2023 v letu 2024 predvideva javnofinančni primanjkljaj v višini 4,7 % BDP. To presega primanjkljaj, predviden v programu stabilnosti za leto 2023, predvsem zaradi ukrepov za zmanjšanje primanjkljaja, ki v tem programu še niso določeni in katerih učinek znaša 0,2 % BDP (zato niso upoštevani v spomladanski napovedi Komisije iz leta 2023), in manj optimistične projekcije glede prihodkov države, zlasti kar zadeva davke od dohodkov pravnih oseb. Spomladanska napoved Komisije 2023 predvideva podoben dolg sektorja država kot odstotek BDP, in sicer v višini 107,3 % BDP konec leta 2024.
- (22) V programu stabilnosti za leto 2023 je predvideno postopno opuščanje vseh energetskih podpornih ukrepov v letu 2024. Tudi Komisija trenutno predvideva popolno postopno opuščanje energetskih podpornih ukrepov v letu 2024. To temelji na predpostavki, da se cene energije ne bodo ponovno povišale.

- (23) Uredba (ES) št. 1466/97 poziva k letnemu izboljšanju strukturnega proračunskega salda v smeri srednjeročnega proračunskega cilja, pri čemer je referenčno merilo 0,5 % BDP<sup>14</sup>. Ob upoštevanju pomislekov, povezanih z vzdržnostjo javnih financ, in potrebe po zmanjšanju primanjkljaja pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe bi bilo po mnenju Komisije ustrezno, da se za leto 2024 strukturni saldo izboljša za vsaj 0,7 % BDP. Za zagotovitev takega izboljšanja in v skladu z metodologijo Komisije rast neto nacionalno financiranih primarnih odhodkov<sup>15</sup> v letu 2024 ne bi smela preseči 2 %, kot je izraženo v tem priporočilu. Hkrati bi bilo treba postopoma odpraviti preostale energetske podporne ukrepe (ki jih Komisija trenutno ocenjuje na 0,4 % BDP v letu 2023), odvisno od razvoja energetskega trga in začeni z najmanj ciljno usmerjenimi ukrepi, s tem povezane prihranke pa bi bilo treba uporabiti za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Poleg tega glede na spomladansko napoved Komisije 2023 rast neto nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v letu 2023 ni v skladu s Priporočilom Sveta z dne 12. julija 2022. Če se to potrdi, bi bila primerna nižja rast neto primarnih odhodkov v letu 2024.
- (24) Ob predpostavki nespremenjenih politik je v spomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 predvideno, da se bodo neto nacionalno financirani primarni odhodki v letu 2024 povečali za 2,7 %, kar je nad priporočeno stopnjo rasti.

---

<sup>14</sup> Člen 5 Uredbe (ES) št. 1466/97 zahteva tudi prilagoditev v višini več kot 0,5 % BDP za države članice, katerih javni dolg presega 60 % BDP ali ki imajo izrazitejša tveganja za vzdržnost dolga.

<sup>15</sup> Neto primarni odhodki so opredeljeni kot nacionalno financirani odhodki brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov ter brez odhodkov za obresti in odhodkov za ciklično brezposelnost.

- (25) Glede na program stabilnosti za leto 2023 naj bi se javne naložbe povečale z 2,9 % BDP v letu 2023 na 3,1 % BDP v letu 2024. Večje naložbe odražajo večje nacionalno financirane naložbe in naložbe, ki jih financira Unija, in sicer prek mehanizma. Program stabilnosti za leto 2023 se nanaša na reforme in naložbe, za katere se pričakuje, da bodo prispevale k vzdržnosti javnih financ ter trajnostni in vključujoči rasti. Te reforme in naložbe vključujejo projekt fiskalne reforme sistema davkov in socialnih prejemkov, da bi se spodbudili zaposlovanje in gospodarske dejavnosti ter s tem prispevalo k vzdržnosti javnih financ, ter pokojninsko reformo (kot je predvideno v načrtu za okrevanje in odpornost), da bi se izboljšala finančna vzdržnost pokojninskega sistema. Poleg tega je cilj načrta za okrevanje in odpornost povečati prizadevanja za okrepitev javnih naložb, da bi se pospešil zeleni in digitalni prehod, med drugim z izvajanjem tega načrta.
- (26) V programu stabilnosti za leto 2023 je opisana srednjeročna fiskalna usmeritev do leta 2026. V skladu s programom stabilnosti za leto 2023 naj bi se primanjkljaj sektorja država zmanjšal na 3,3 % BDP v letu 2025 in na 2,9 % do leta 2026. Tako naj bi se primanjkljaj sektorja država do leta 2026 zmanjšal pod 3 % BDP. Glede na program stabilnosti za leto 2023 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP povečal s 107,1 % konec leta 2024 na 107,8 % konec leta 2026.

(27) Belgija se sooča z velikimi izzivi na področju vzdržnosti javnih financ. Ti izzivi so povezani z visoko ravno javnega dolga in pričakovanim poslabšanjem učinka odhodkov, povezanih s starostjo, na javne finance ob nespremenjenih politikah in hitrem staranju prebivalstva. V poročilu Komisije o staranju prebivalstva za leto 2021 je napovedano povečanje odhodkov, povezanih s staranjem, za 3,6 odstotne točke BDP do leta 2040 in za 5,4 odstotne točke BDP do leta 2070, predvsem zaradi odhodkov za pokojnine in dolgotrajno oskrbo. Odhodki za pokojnine naj bi se v obdobju 2019–2070 povečali za 3 odstotne točke BDP v primerjavi z 0,1 odstotne točke BDP, ki je povprečje v euroobmočju. V primeru Belgije bi bila večina predvidenega povečanja dosežena že do leta 2040, ko bi se odhodki za pokojnine povečali za 2,7 odstotne točke BDP, in sicer na 14,9 % BDP. Načrt Belgije za okrevanje in odpornost vključuje pokojninsko reformo, ki naj bi pripomogla k obravnavanju tega izziva, pa tudi druge cilje, kot so izboljšanje socialne vzdržnosti sistema, spodbujanje oseb, da ostanejo aktivne na trgu dela tudi po tem, ko izpolnijo pogoje za predčasno upokožitev, ter zagotavljanje boljše konvergence med pokojninskimi sistemi in znotraj njih. Javnofinančni odhodki za dolgotrajno oskrbo so leta 2019 znašali 2,2 % BDP (povprečje Unije je 1,7 %), zaradi česar je Belgija ena od držav z najvišjimi odhodki za dolgotrajno oskrbo v Uniji. Glede na osnovni scenarij naj bi se odhodki za dolgotrajno oskrbo do leta 2070 dodatno povečali na 4,3 % BDP. Po najbolj negativnih scenarijih pa bi se lahko ti odhodki povečali na 6,0 % BDP.<sup>16</sup> Dokazi kažejo na morebitno presežno uporabo bivalne oskrbe in na nepotrebno ali prezgodnjo institucionalizacijo starejših oseb. Razpoložljivi podatki kažejo, da je število starejših oseb, ki so po nepotrebem ali vsaj prezgodaj nameščene v socialno-varstvene domove, še vedno visoko, čeprav v zadnjem desetletju upada. Glede na podatke je delež takih posameznikov velik zlasti v Bruslju in Valoniji. Zvezni subjekti, na katere je bila leta 2019 prenesena pristojnost za dolgotrajno oskrbo, so začeli izvajati reforme za izboljšanje stroškovno učinkovite uporabe različnih ustanov za oskrbo, zlasti da bi se preprečila in upočasnila nepotrebna ali prezgodnja institucionalizacija. Vendar se te reforme ne osredotočajo dovolj na reševanje izziva na področju vzdržnosti javnih financ.

---

<sup>16</sup> Evropska komisija, 2021 Ageing Report (Poročilo o staranju prebivalstva iz leta 2021). Poraba Belgije za dolgotrajno oskrbo naj bi po scenariju konvergence stroškov ter scenariju konvergence stroškov in kritja dosegla 6 % BDP.

(28) Kljub nedavnim reformam je davčni primež (socialni prispevki in obdavčitev dohodkov od dela) v Belgiji še vedno precej nad povprečjem Unije na vseh ravneh plač, razen za zaposlene z zelo nizkimi dohodki (50 % povprečja), kar lahko odvrta od dela. Uvedeni so bili nekateri ukrepi za povečanje neto dohodka zaposlenih z nizkimi dohodki, kot so dodatek za zaposlitev (Flandrija) in dajatve socialne varnosti za dolgotrajno brezposelne ali za medregionalno mobilnost (zvezna raven). Vendar ti ukrepi tudi dodatno zvišujejo visoko mejno davčno stopnjo za osebe z nižjimi srednjimi dohodki („past nizkih plač“), kar lahko odvrta naložbe v vseživljenjsko učenje in poveča število opravljenih delovnih ur. Nadomestila za brezposelnost so časovno neomejena in pri dolgotrajno brezposelnih niso vezana na materialni položaj. Poleg tega je več negotovinskih socialnih prejemkov vezanih na status brezposelnosti upravičencev, kar bi lahko prispevalo k obstoječim pastem neaktivnosti, brezposelnosti in nizkih plač. Z obsežnim pregledom sistema socialnih prejemkov in nadomestil bi se povečala njegova preglednost v smislu spodbud za delo in bi se lahko prispevalo k povečanju učinkovitosti aktivacijskih politik.

(29) Obsežna uporaba davčnih odhodkov, deloma za izravnavo visokih davčnih stopenj, povzroča neučinkovitosti ter običajno spodbuja nekatere vrste prejemkov in odhodkov. To povzroča izkrivljanja na gospodarskem, socialnem in okoljskem področju. Posebne sheme, kot so boni za prehrano, subvencije za prevoz na delo ali oprostitev plačila davčnega odtegljaja za nadurno delo, delo na področju raziskav in razvoja ter nočno/izmensko delo, močno bremenijo proračun, ugotovljeno pa je bilo tudi, da povzročajo neučinkovitosti. Nekateri davčne olajšave pri dohodnini (npr. olajšava za bone za storitve) nesorazmerno koristijo zaposlenim z visokimi dohodki. Še vedno obstajajo davčne spodbude za naložbe v nepremičnine na zvezni ravni (katastrske vrednosti, pri katerih je podcenjen dejanski dohodek od najemnin, odbitek obresti za sekundarna stanovanjska posojila) in na regionalni ravni (*chèque-habitat* v Valoniji). Te davčne spodbude izkrivljajo dodeljevanje sredstev in bi lahko povzročile z davki pogojene prevelike naložbe v nekatere vrste sredstev. Povečale so se okolju škodljive subvencije, povezane z davki. Znižanje stopnje DDV za električno energijo in plin za stanovanjske pogodbe sicer zagotavlja podporo gospodinjstvom, vendar dolgoročno še naprej spodbuja fosilna goriva ter odvrča od nadaljnje diverzifikacije in varčevanja z energijo. Ob vse večjih težavah zaradi prometnih zastojev in onesnaženosti zraka se še vedno zdi, da se davki na promet in onesnaževanje premalo uporabljajo. Pričakuje se, da se bodo z morebitnim sprejetjem in izvajanjem širše davčne reforme, ki jo namerava vlada postopoma uvesti do leta 2024, zmanjšali davčna obremenitev dela in nekatera izkrivljanja.

- (30) V skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k Uredbi načrt za okrevanje in odpornost vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Belgijski načrt za okrevanje in odpornost se izvaja, čeprav z vedno večjim tveganjem zamud. Belgija še ni predložila zahtevka za plačilo. Da bi se omogočilo hitro in dosledno izvajanje, bo potrebno učinkovito upravljanje. Načrt za okrevanje in odpornost naj bi bil dopolnjen leta 2023, da bi se vanj med drugim vključilo poglavje REPowerEU, pri čemer bi se upoštevala najvišja dodelitev nepovratnih sredstev iz mehanizma Belgiji, popravljena navzdol. Hitra vključitev novega poglavja REPowerEU v načrt za okrevanje in odpornost bo omogočila financiranje dodatnih reform in naložb v podporo strateškim ciljem Belgije na področju energije in zelenega prehoda. V skladu s členom 14(6) Uredbe (EU) 2021/241 je Belgija 31. marca 2023 izrazila namero, da v okviru mehanizma zaprosi za 1 024 900 000 EUR dodatne podpore v obliki posojila. Sistematično in učinkovito vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost ter drugih ekonomskih politik in politik zaposlovanja, ki presegajo načrt, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za celoten program politik.
- (31) Komisija je leta 2022 odobrila vse programske dokumente Belgije za kohezijsko politiko, razen glede Evropskega sklada za regionalni razvoj za regijo Bruselj – glavno mesto, ki so bili sprejeti leta 2023. Nadaljevanje hitrega izvajanja programov kohezijske politike ob dopolnjevanju in v sinergiji z načrtom za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, je ključnega pomena za doseg zelenega in digitalnega prehoda, povečanje gospodarske in socialne odpornosti ter zagotovitev uravnoteženega teritorialnega razvoja v Belgiji.

(32) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih v načrtu za okrevanje in odpornost ter programih kohezijske politike, se Belgija sooča z vrsto dodatnih izzivov, povezanih z njenim trgom dela, izobraževalnim sistemom, energetsko politiko in zelenim prehodom. Stopnja prostih delovnih mest v Belgiji je trenutno med najvišjimi v Uniji, delodajalci pa vse težje dobijo delavce z ustreznimi spretnostmi. Vendar so regionalne razlike v udeležbi na trgu dela precejšnje. Delovne sile močno primanjkuje v nizko- in visokokvalificiranih poklicih, pri čemer se s pomanjkanjem soočajo v več sektorjih, vključno z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami, strokovnimi, tehničnimi in znanstvenimi delovnimi mesti, gostinstvom ter zdravstvenim varstvom. Število diplomantov, zlasti žensk, na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM) ostaja nizko, njihov delež pa se kljub namenskim akcijskim načrtom na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike le počasi povečuje. Neskladje v spretnostih je tudi posledica nizke udeležbe v izobraževanju odraslih. Sedanje spodbude za izobraževanje odraslih morda ne bodo dosegle nizko izobraženih oseb, ki bi jim izpopolnjevanje lahko omogočilo boljše zaposlitvene možnosti. Visokokakovostni sistemi izobraževanja in usposabljanja, ki se odzivajo na spreminjajoče se potrebe trga dela, ter ciljno usmerjeni ukrepi izpopolnjevanja in preusposabljanja so ključni za zmanjšanje pomanjkanja spretnosti ter spodbujanje vključevanja in prerazporejanja delovne sile. Odpravljanje pomanjkanja delovne sile ter neskladij v spretnostih je ključni vzvod za uvajanje digitalne preobrazbe in omogočanje zelenega prehoda, pa tudi za doseganje krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja in spretnosti do leta 2030.

- (33) Poleg zmanjšanja odvracanja od dela zaradi sistema davkov in socialnih prejemkov bi lahko tudi učinkovitejši in bolj ciljno usmerjeni ukrepi pripomogli k sprostitvi velikega neizkoriščenega potenciala delovne sile ter ublažili vse večje pomanjkanje delovne sile in spretnosti. Prikrajšane skupine, vključno z invalidi ali osebami z nizko stopnjo izobrazbe ali migrantskim ozadjem, so manj vključene na trg dela. Stopnja prehajanja z brezposelnosti ali neaktivnosti na zaposlitev je v povprečju nizka. To kaže, da je še vedno mogoče okrepiti učinkovitost aktivnih politik zaposlovanja, zlasti z bolj sistematičnim ocenjevanjem in integriranimi potmi za iskalce zaposlitve, ki se soočajo s številnimi ovirami pri iskanju zaposlitve. Za nadaljnje povišanje stopnje delovne aktivnosti bo treba izvajati tudi politike za spodbujanje ponovne vključitve delavcev, ki so na dolgotrajnem bolniškem dopustu, zlasti zaradi izgorelosti in depresije (25 % primerov), in katerih število zdaj znatno presega število brezposelnih.
- (34) V zvezi s pomanjkanjem delovne sile ter neskladji v spretnostih obstajajo pomisleki glede učinkovitosti, vključevalnosti in pravičnosti izobraževalnih sistemov, tudi zaradi visokih javnofinančnih odhodkov za izobraževanje. Vrzal v rezultatih izobraževanja je tesno povezana s socialno-ekonomskim in migrantskim ozadjem učencev ter je med največjimi v Uniji, kar povzroča neenakosti v izobraževanju. Ključnega pomena bosta povečanje privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter njegove ustreznosti za potrebe trga dela. Okrepitev učiteljskega poklica z zagotavljanjem boljšega usposabljanja in stalnega strokovnega izpopolnjevanja za učitelje ter z razvojem prožnejših in privlačnejših poklicnih poti bi pripomogla k zmanjšanju vse večjega pomanjkanja usposobljenih učiteljev, zaradi katerega bi se lahko še povečale obstoječe neenakosti v izobraževanju. Nedavno so bili sprejeti oziroma se načrtujejo nekateri ukrepi za okrepitev učiteljskega poklica. Bistveno bo, da se ti ukrepi nadaljujejo ter da se spremljata njihovo izvajanje in učinek.

(35) Približno 70 % bruto domače porabe energije v Belgiji je pokritih z uvozom fosilnih goriv. Nafta je leta 2021 predstavljala 45 % mešanice energijskih virov v Belgiji, zemeljski plin pa 23 %. Poraba zemeljskega plina v Belgiji se je v obdobju od avgusta 2022 do marca 2023 zmanjšala za 15 % v primerjavi s povprečno porabo plina v enakem obdobju v zadnjih petih letih, kar je v skladu s ciljem 15-odstotnega zmanjšanja, določenim v Uredbi Sveta (EU) 2022/1369<sup>17</sup>. Belgija bi lahko nadaljevala prizadevanja za začasno zmanjšanje povpraševanja po plinu do 31. marca 2024 v skladu z Uredbo Sveta (EU) 2023/706<sup>18</sup>. Energija iz obnovljivih virov je leta 2021 predstavljala le 13 % končne porabe energije. Belgija bo morala do leta 2030 znatno povečati svoj cilj glede energije iz obnovljivih virov, ki trenutno znaša 17,5 % in je v oceni Komisije za leto 2020 označen kot neambiciozen, zato da bo odražal ambicioznejše cilje Unije. Da bi se doseglo načrtovano zmanjšanje na področju jedrske energije in zadostilo predvidenemu povečanju povpraševanja po električni energiji, bo treba znatno povečati energetske učinkovitost in delež električne energije iz obnovljivih virov. Vendar razvoj projektov vetrne energije na kopnem in s tem povezano širitev električnega omrežja še vedno močno ovirajo nizka podpora javnosti in dolge zamude, povezane s postopki za izdajo dovoljenj, zlasti zaradi ponavljajočih se in dolgotrajnih pritožbenih postopkov. Sprejmejo se lahko nadaljnji ukrepi za pospešitev uvajanja vetrne energije na kopnem in s tem povezane krepitve omrežja. S prostorskim načrtovanjem in pregledom pravil o minimalni razdalji med vetrnimi turbinami ter letališči, radarji in vojaškimi conami bi bilo mogoče sprostiti več prostora za vetrno energijo. Poleg tega bi bilo mogoče izdajanje dovoljenj olajšati z dodelitvijo statusa prevladujočega javnega interesa projektom za infrastrukturo za vetrno energijo in omrežno infrastrukturo ter s hitrejšo obravnavo pritožb. Z udeležbo občin in sodelovanjem državljanov pri projektih za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov bi bilo mogoče povečati lokalno podporo.

---

<sup>17</sup> Uredba Sveta (EU) 2022/1369 z dne 5. avgusta 2022 o usklajenih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu (UL L 206, 8.8.2022, str. 1).

<sup>18</sup> Uredba Sveta (EU) 2023/706 z dne 30. marca 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2022/1369 glede podaljšanja obdobja zmanjšanja povpraševanja pri ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu ter okrepitev poročanja in spremljanja njihovega izvajanja (UL L 93, 31.3.2023, str. 1).

Širitev strešne sončne energije (manjših in velikih naprav) bi bilo mogoče dodatno spodbuditi s sprejetjem reform, ki zagotavljajo zavezujoče zahteve za velike javne in poslovne stavbe, spodbude za najemodajalce ter pravne okvire za olajšanje souporabe energije. Poleg tega bi se lahko spodbujali samoporaba in prožnost na strani odjema. S proaktivnim razvojem celovitejših in doslednejših desetletnih naložbenih načrtov za električna omrežja bi se bilo mogoče izogniti zamudam pri priključitvi novih projektov vetrne energije (in drugih obnovljivih virov energije) ter končnih uporabnikov (toplotne črpalke, polnilna mesta za električne avtomobile), pa tudi predvideti pričakovano povečanje industrijske porabe električne energije.

- (36) Nadaljnje reforme politike in dodatne naložbe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v energetske, industrijske, stavbne in prometne sektorje bi pripomogle k zmanjšanju velike splošne odvisnosti Belgije od uvoza fosilnih goriv. Povečanje energetske učinkovitosti v industriji bi bilo mogoče spodbuditi z izboljšanjem prostovoljnih sporazumov, uvedbo varčevanja z energijo in načrtov za razogljičenje za največje porabnike fosilnih goriv, spodbujanjem elektrifikacije in uporabe industrijskih toplotnih črpalk ter z nadaljnjim vključevanjem metod krožne proizvodnje. Obstaja tveganje, da Belgija ne bo dosegla svojih ciljev glede prenove in energetske učinkovitosti za leto 2030. Zmanjšanje porabe fosilnih goriv v stavbah je še vedno precejšen izziv. Sedanja naložbena prizadevanja za energetske prenove bi bilo zato treba okrepiti in jih dopolniti z reformami politike, kot so prepoved fosilnih goriv v novih stavbah, obvezna energetska učinkovita prenova, postopna odprava ogrevanja, ki temelji na fosilnih gorivih, ter preusmeritev spodbud k nizkoogljičnim rešitvam za ogrevanje, kot so toplotne črpalke in toplotna omrežja, ki se oskrbujejo z rekuperirano energijo in energijo iz obnovljivih virov. To bi bilo treba podprti s prilagoditvijo izobraževanja in usposabljanja ustreznim novim zelenim tehničnim spretnostim ter z zagotavljanjem zadostnega števila ustrezno usposobljenih tehnikov in gradbenih delavcev. V prometu je za dober del porabe nafte v Belgiji krivo dejstvo, da se veliko uporabljajo osebni avtomobili. Spodbujanje „mehke mobilnosti“ (npr. kolesarjenja in skupne mobilnosti) in uporabe javnega prevoza bi pripomoglo k zmanjšanju uporabe osebnih avtomobilov in stroškov cestnih zastojev. Leta 2022 se je kolesarjenje kot način prevoza na delo povečalo, zlasti v Flandriji in Bruslju, in sicer zaradi stalnih naložb v kolesarsko infrastrukturo ter promocijskih in ciljno usmerjenih spodbud. Kljub temu je mogoče to obliko mehke mobilnosti še dodatno spodbujati z naložbami v kolesarsko infrastrukturo in varnost v cestnem prometu za kolesarje. Uporaba javnega prevoza po krizi zaradi COVID-19 še ni v celoti dosegla prejšnje ravni, pri čemer bi jo bilo mogoče dodatno spodbuditi z izboljšavami primestnih in medmestnih storitev, naložbami v obnovo voznega parka in večjo pogostostjo storitev.

- (37) Pomanjkanje delovne sile in spretnosti v sektorjih in poklicih, ki so ključni za zeleni prehod, vključno s proizvodnjo, uvajanjem in vzdrževanjem neto ničelnih tehnologij, ustvarja ozka grla pri prehodu na neto ničelno gospodarstvo. Visokokakovostni sistemi izobraževanja in usposabljanja, ki se odzivajo na spreminjajoče se potrebe trga dela, ter ciljno usmerjeni ukrepi izpopolnjevanja in preusposabljanja so ključni za zmanjšanje pomanjkanja spretnosti ter spodbujanje vključevanja in prerazporejanja delovne sile. Da bi se sprostila neizkoriščena ponudba delovne sile, morajo biti ti ukrepi dostopni, zlasti za posameznike ter v sektorjih in regijah, ki jih bo zeleni prehod najbolj prizadel. Leta 2022 se je poročalo o pomanjkanju delovne sile v več poklicih, ki zahtevajo posebne spretnosti ali znanja za zeleni prehod, med drugim na področju gradbenega inženirstva in upravljanja elektrarn.
- (38) Svet je ob upoštevanju ocene Komisije preučil program stabilnosti za leto 2023, njegovo mnenje<sup>19</sup> pa je izraženo v priporočilu 1.

---

<sup>19</sup> V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

(39) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet priporočil, da države članice euroobmočja tudi prek svojih načrtov za okrevanje in odpornost ukrepajo tako, da (i) v letu 2023 ohranijo vzdržnost dolga in se vzdržijo širše osnovane podpore agregatnemu povpraševanju, bolj ciljno usmerijo fiskalne ukrepe, sprejete za ublažitev učinka visokih cen energije, ter razmislijo o ustreznih načinih za postopno odpravo podpore, ko se bodo pritiski na cene energije zmanjšali; (ii) ohranijo visoko raven javnih naložb in spodbujajo zasebne naložbe za podporo zelenemu in digitalnemu prehodu; (iii) podprejo razvoj plač, ki blaži izgubo kupne moči, hkrati pa omejuje sekundarne učinke na inflacijo, nadalje izboljšajo aktivne politike trga dela in poskušajo odpraviti pomanjkanje spretnosti; (iv) izboljšajo poslovno okolje in zagotovijo, da bo energetska podpora podjetjem stroškovno učinkovita, začasna in usmerjena na podjetja, ki so sposobna preživeti, ter da ohranja spodbude za zeleni prehod, ter (v) ohranijo makrofinančno stabilnost in spremljajo tveganja, pri tem pa nadaljujejo delo za dokončanje bančne unije. Kar zadeva Belgijo, priporočila 1, 2, 3 in 4 prispevajo k izvajanju prvega, drugega in tretjega priporočila iz priporočila glede euroobmočja za leto 2023 –

PRIPOROČA, da Belgija v letih 2023 in 2024 ukrepa tako, da:

1. v letih 2023 in 2024 čim prej postopoma odpravi veljavne izredne energetske podporne ukrepe, pri čemer uporabi s tem povezane prihranke za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Če bodo zaradi ponovnih zvišanj cen energije potrebni novi ali nadaljnji podporni ukrepi, zagotovi, da bodo ti podporni ukrepi usmerjeni v zaščito ranljivih gospodinjstev in podjetij, da bodo fiskalno vzdržni in da bodo ohranili spodbude za varčevanje z energijo;

zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo nominalnega povečanja nacionalno financiranih neto primarnih odhodkov v letu 2024 na največ 2 %<sup>20</sup>;

ohrani nacionalno financirane javne naložbe in zagotovi učinkovito črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma in drugih sredstev Unije, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda;

v obdobju po letu 2024 še naprej izvaja srednjeročno fiskalno strategijo postopne in vzdržne konsolidacije v kombinaciji z naložbami in reformami, ki spodbujajo večjo trajnostno rast, da bi dosegla preudaren srednjeročni fiskalni položaj;

okrepi prizadevanja za izboljšanje učinkovitosti dolgotrajne oskrbe; izvede reformo sistema davkov in socialnih prejemkov za zmanjšanje odvracanja od dela, in sicer z davčno razbremenitvijo dela ter s poenostavitvijo sistema davkov in socialnih prejemkov; pregleda davčne odhodke, da bi se zmanjšal njihov škodljiv vpliv na gospodarstvo, družbo in okolje;

---

<sup>20</sup> Kar po ocenah ustreza letnemu izboljšanju strukturnega proračunskega salda za vsaj 0,7 % BDP za leto 2024, kot je opisano v uvodni izjavi 23.

2. zagotovi učinkovito upravljanje, da bi se omogočilo hitro in dosledno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost; hitro dokonča poglavje REPowerEU, da bi se lahko čim prej začelo izvajati; nadaljuje hitro izvajanje programov kohezijske politike ob tesnem dopolnjevanju in v sinergiji z načrtom za okrevanje in odpornost;
3. odpravi pomanjkanje delovne sile in neskladja v spretnostih, zlasti z okrepitevijo aktivacijskih politik (tudi smernic), da bi se prikrajšane skupine vključile na trg dela; izboljša uspešnost in pravičnost sistemov izobraževanja in usposabljanja ter nadaljuje reforme za okrepitev učiteljskega poklica;
4. zmanjša splošno odvisnost od fosilnih goriv s pospešitvijo izboljšanja energetske učinkovitosti in zmanjšanjem uporabe fosilnih goriv v stavbah, nadaljnjim spodbujanjem razogljičenja industrije ter spodbujanjem uporabe in ponudbe javnega prevoza in mehke mobilnosti; pospeši uvajanje obnovljivih virov energije in s tem povezane omrežne infrastrukture, in sicer z nadaljnjo racionalizacijo postopkov za izdajo dovoljenj, med drugim s skrajšanjem pritožbenih postopkov, ter s sprejetjem pravnih okvirov za nadaljnje spodbujanje naložb v naprave za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in olajšanje souporabe energije; okrepi prizadevanja politik, namenjena zagotavljanju in pridobivanju spretnosti in kompetenc, potrebnih za zeleni prehod.

V Bruslju,

*Za Svet*

*predsednik/predsednica*

---